

OKRUHY K RIGORÓZNÍ ZKOUŠCE

Předškolní pedagogika

Ústav pedagogiky a sociálních studií

A) ČÁST SPOLEČNÁ PRO VŠECHNY UCHAZEČE O RIGORÓZNÍ ZKOUŠKU

1. Předškolní výchova a vzdělávání v kontextu historie Významní pedagogičtí myslitelé a jejich přístup k výchově a vzdělávání dětí předškolního věku. Předškolní výchova 20. století a její demokratické a humanistické tendence.

2. Předškolní vzdělávání jako součást vzdělávací politiky ČR Strategie 2030+ a její implementace se zaměřením na předškolní vzdělávání. Struktura školské soustavy ČR. Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání ISCED.

3. Kurikulum pro předškolní vzdělávání

Vymezení pojmu. Koncepce kurikula. Trendy ve vývoji kurikulární teorie. Teorie vzdělávání a jejich odraz do koncepce předškolního kurikula.

Projektování ŠVP v podmínkách mateřské školy. Strategie tvorby školního vzdělávacího programu v souladu s RVP PV. Třídní plán - plánování, realizace, hodnocení.

4. Alternativní mateřské školy

MŠ Montessori, Waldorfské MŠ, MŠ pracující podle Kurikula podpory zdraví, Lesní MŠ, MŠ pracující podle programu Začít spolu,

5. Předškolním vzdělávání s akcentem na individualizaci

Pedagogická diagnostika, druhy diagnostikování, metody pedagogické diagnostiky, portfolio dítěte.

6. Osobnost předškolního pedagoga

Pojetí učitelské profese. Profesionální vývoj učitele MŠ a jeho další vzdělávání. Profesionální kompetence a klíčové dovednosti učitele MŠ. Autodiagnostika a sebereflexe učitele.

7. Přípravenost dítěte k zahájení povinné školní docházky

Diagnostika školní zralosti a připravenosti dítěte pro vstup do primárního vzdělávání. Příčiny nepřipravenosti pro vstup dítěte do školy a jejich náprava. Práce učitele mateřské školy s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami. Školský zákon.

8. Teoretická východiska předškolního vzdělávání

Výukové cíle a jejich taxonomie. Metody jako prostředek a cesta k cíli v předškolním vzdělávání. Organizační formy. Materiální didaktické prostředky. Pedagogická komunikace.

9. Empirický výzkum a jeho využití v podmínkách MŠ

Kvantitativně a kvalitativně orientovaný výzkum. Jeho specifika a fáze. Metody pedagogického výzkumu. Aktuální otázky pedagogického výzkumu u nás a v zahraničí se zaměřením na předškolní vzdělávání.

10. Rodina a škola jako základní sociální prostředí dítěte

Současná rodina. Rodina z pohledu legislativy. Sociální struktura rodiny a její funkce. Typologie rodiny podle její funkce. Výchovná dynamika v sociálním prostředí rodiny.

11. Předškolní vzdělávání v zemích EU

Komparace předškolního vzdělávání v ČR a zemí EU.

B) ČÁST SPECIFICKÁ DLE TÉMATU A ZAMĚŘENÍ RIGORÓZNÍ PRÁCE UCHAZEČE

Okruhy k této části budou zadány na základě tématu předložené rigorózní práce.

DOPORUČENÁ LITERATURA

- BARNETT, W. S. (2008). *Preschool education and its lasting effects: Research and policy implications*. New Brunswick, NJ: Rutgers University.
- BERTRAND, Y. *Soudobé teorie vzdělávání*. Praha: Portál, 1998.
- BLÍŽKOVSKÝ, B. *Systémová pedagogika*. Ostrava: Amonium servis, 1992. 303 s. ISBN 80-85498-18-9.
- ČÁP, J., MAREŠ, J. *Psychologie pro učitele*. Praha: Portál, 2007.
- European Commission/EACEA/Eurydice. (2019). *Key data on early childhood education and care in Europe – 2019 edition*. Eurydice Report. Luxembourg: Publications Office of the European Union.
- ERIKSON, E. H. *Dětství a společnost*. Argo, 2002. 287 s. ISBN 80-7203-380-8.
- GARDNER, H. *Dimenze myšlení*. Praha: Portál, 1999.
- GARDOŠOVÁ, J., DUJKOVÁ, L. *Začít spolu*. Praha: Portál, 2003.
- GAVORA, P., *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido 2000.
- GREGER, D., JEŽKOVÁ, V. *Školní vzdělávání. Zahraniční trendy a inspirace*. Praha: Karolinum, 2007.
- GRONLUND, G. *Planning for Play, Observation, and Learning in Preschool and kindergarten*. St. Paul, MN: Redleaf Press, 2013.
- HAVLÍNOVÁ, M. aj. *Kurikulum podpory zdraví v MŠ*. Praha: Portál, 2000.
- HEJLOVÁ, H., OPRAVILOVÁ, E., UHLÍŘOVÁ, J. a BRAVENÁ, N. (2013). *Nahlížení do světa dětí*. Praha: PedF UK
- HELUS, Z. *Dítě v osobnostním pojetí*. Praha: Portál, 2004.
- HELUS, Z., BRAVENÁ, N., FRANCOVÁ, M. 2012. *Perspektivy učitelství*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, 2012.
- CHRÁSKA, M. *Metody pedagogického výzkumu*. Praha: Grada, 2007.
- MÜLLEROVÁ, L. *Řízení kurikula*. Ústí nad Labem, 2000.
- OPRAVILOVÁ, E., KROPÁČKOVÁ, J. 2016. *Předškolní pedagogika*. Praha: Garada Publishing, a.s., 2016, 224s. ISBN 978-80-247-5107-8
- PIAGET, J., INHELDEROVÁ, B. *Psychologie dítěte*. Praha: Portál, 2014.
- POCHE KARGEROVÁ, J. (2018). *Spolupráce s rodinou a komunitou v programu Začít spolu*. Praha: Pasparta, 2018
- Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání (aktuální verze)*
- RÝDL, K. *Alternativní pedagogické hnutí v současné společnosti*. Brno: 1994
- RÝDL, K., ŠMELOVÁ, E. *Vývoj institucí pro předškolní výchovu (1869 – 2011)*. Olomouc: UP, 2012.
- ŠMELOVÁ, E., PRÁŠILOVÁ, M. a kol. *Didaktika předškolního vzdělávání*. Praha: Portál, 2018.
- ŠMELOVÁ, E. *Unrserved acceptance in child's education*. Olomouc: UP, 2019.
- ŠMELOVÁ, E. a kol. *Připravenost k zahájení povinné školní docházky v kontextu současného kurikula*. Olomouc: UP, 2012.
- VAŠTATKOVÁ, J. *Úvod do autoevaluace školy*. Olomouc: UP: 2006.
- VETEŠKA, J., TURECKIOVÁ, M. *Kompetence ve vzdělávání*. Praha: Grada, 2008. 160 s.
- Publikace OECD se zaměřením na předškolní věk*. <https://www.naerasmusplus.cz/cz/reformy-a-systemy-vzdelavani-eurydice/>

Platná legislativa vztahující se k předškolnímu vzdělávání (zákony a vyhlášky) dostupné na: www.msmt.cz

Yoshikawa, H., Weiland, C., Brooks-Gunn, J. et al. (2013). Investing in our future: The evidence base on preschool education. Washington: Society for Research in Child Development.

ZELINKOVÁ, O. *Pedagogická diagnostika a individuální vzdělávací program*. Praha: Portál, 2001.

Zprávy ČŠI [online] dostupné na [www: http://www.csicr.c](http://www.csicr.c)